

ΤΑ ΚΥΛΙΟΜΕΝΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ (των Γιάννη Ζήση - Ιωάννας Μουτσοπούλου - Γιάννη Παρασκευουλάκου)

Η παρούσα οικονομική κρίση φαίνεται ότι ήταν μία κυλιόμενη υπόθεση, ενδογενής στο οικονομικό σύστημα.

Δηλαδή όταν ακριβώς για να χειραγωγήσουν την ύφεση μηδένιζαν τα επιτόκια, απελευθερώνουνε τη ρευστότητα και ταυτόχρονα συντηρούν μια χρηματιστηριακή ένταση κυκλοφορίας κεφαλαίων που αναζητάνε είτε ταχύρρυθμες άμεσες χρηματιστηριακές αποδόσεις, είτε αποδόσεις «εξωτικών» προϊόντων.

Αυτό σημαίνει ότι στην ουσία προετοιμάζεται το έδαφος της επόμενης κλίμακας κρίσης απ' τις πολιτικές αντιμετώπισης της προηγούμενης κρίσης, και αυτό δούλευε συνέχεια σαν σύστημα. Παράλληλα όμως κυλιόμενες φαίνεται

ότι είναι οι δηλώσεις και οι προσεγγίσεις των πολιτικών και στην Ελλάδα και παντού.

Όστος ένας πολιτικός δεν κρίνεται μόνο γι' αυτά που λέει για τους άλλους αλλά πρέπει να κρίνεται και κυρίως από αυτά που δεν λέει για τον εαυτό του. Δεν είδαμε μία νότα συγκράτησης και μιας άλλης επιχειρηματικής και θεσμικής κουλτούρας να λειτουργεί στην περίοδο πχ του χρηματιστηριακού μπουμ στην Ελλάδα πριν από χρόνια, αλλά ούτε και στη διαδικασία του χρηματιστηριακού θεσμικού απολογισμού μετά από την χρηματιστηριακή ύφεση στα λίγα χρόνια που πέρασαν.

Έτσι οι φούσκες συνεργούν. Υπάρχει η φούσκα η ιδεολογική, πολιτική και σχεδιαστική της οικονομίας, και υπάρχει βέβαια πλέον το θέμα ότι όταν κάποιες επιχειρήσεις ενισχύονται δεν μπορεί να θεωρείται ότι ενισχύονται πέραν των μετοχικών ορίων άντλησης από τους φορολογούμενους της χώρας. Όταν όμως συμβαίνει να ενισχύονται θεσμικά και όχι ιδιωτικά, δηλαδή, όταν οι επενδύσεις που προέρχονται από οικονομικές ενισχύσεις των κρατών-μελών ή από τους φορολογούμενους, αυτές πρέπει να επενδύονται στη χώρα. Αυτό όμως το κάνουν κυρίως οι μικρές εταιρίες, δεσμεύονται εκ των πραγμάτων να επενδύσουν έτσι. Γι αυτό ακριβώς πρέπει ν' ακολουθηθούν πολιτικές στήριξης στις μικρότερης επιχειρηματικής συγκέντρωσης εταιρείες, κυρίως σε περιόδους όπως τώρα όπου τα κεφάλαια ενίσχυσης είναι από φόρους.

Μάλιστα πρέπει να ακολουθήσουμε το πρότυπο «φάρμα» που ακολουθείται και στα δίκτυα των υπολογιστών για τη στήριξη της οικονομίας. Δηλαδή ενίσχυση πολλών μικρών που ισοδυναμούν λειτουργικά σε ισχύ με περισσότερες από λίγες μεγάλες και λιγότερα ρίσκα.

Αν και εφόσον θέλουμε να ολοκληρώσουμε την αρχή της ευθύνης και της συνέπειας στο οικονομικό κύκλωμα πρέπει να λειτουργήσουμε με την αρχή της επικουρικότητας των φορολογουμένων, την αρχή της εγγύτητας στον κύκλο κεφαλαίων, την ώρα που αυτά τα κεφάλαια αντλούνται από τους φορολογούμενους. Γι' αυτό «πάει και τέλειωσε», πρέπει να μπει σαν δικαιοκός κανόνας και στην οικονομία και στο νομικό σώμα που διέπει και θεσμοθετεί την οικονομία. Να μπει δηλαδή και στον τρόπο που θεωρεί το θεσμικό πλαίσιο η οικονομική θεωρία και επιστήμη αλλά και επίσης και στο πλαίσιο που διαμορφώνει η πολιτική και η νομική τάξη πραγμάτων.

Έχει πολύ ενδιαφέρον ο διάλογος των πολιτικών με τους τραπεζίτες, που είναι οι πρωταρχικώς υπεύθυνοι για την όλη οικονομική κρίση και οι οποίοι εμφανίζονται και σαν διεκδικητές σε όλες τις χώρες. Κανονικά η πολιτική τάξη πραγμάτων και η έννομη τάξη έπρεπε να αναζητήσει άμεσα ποινικές και αστικές ευθύνες. Η πρωταρχική σχέση που θα είχαν σε μία θεσμική πρώτη προσέγγιση θα ήταν αυτή η σχέση, η σχέση των ποινικών και αστικών ευθυνών, όχι άλλη.

Πέραν όμως των παραπάνω σημειώνουμε επίσης τα ακόλουθα:

Το χρήμα είναι δημιούργημα της ανθρώπινης φαντασίας. Ως ένα τέτοιο δημιούργημα της ανθρώπινης φαντασίας δεν μπορεί παρά να μπορεί να κυριαρχηθεί απολύτως από τον άνθρωπο επωφελώς και απελευθερωμένα από άκαμπτους κανόνες.

Τελικά πρέπει να καταλάβουμε ότι όλα τα λεγόμενα, όλες οι αυτορρυθμίσεις, είτε μιλάμε για την αυτορρύθμιση του κράτους δικαίου, είτε μιλάμε για την αυτορρύθμιση των αγορών κλπ., είναι επικουρικές ή πρέπει να είναι απλώς επικουρικές αυτορρυθμίσεις του ανθρώπινου παράγοντα, αυτορρυθμίσεις του ανθρώπου. Και ο στόχος τους είναι να λειτουργούν ορθά μέσω του ανθρώπου, διαφορετικά δεν είναι αυτορρυθμίσεις. Όταν ο άνθρωπος παράγοντας δεν λειτουργεί με υγιείς όρους, οι κανόνες πλέον αποκλίνουν του στόχου τους. Πλέον έχουμε το συνδυασμό της χρέωσης και της απληστίας, και αυτό με όρους που θα οδηγήσουν σε μια βραχυκύκλωση των πολιτικών εξόδου από την κρίση.

Ένα άλλο βασικό σημείο είναι η αλλαγή πλέον των κριτηρίων αξιολόγησης. Παλιά αυτές οι επιθετικές πολιτικές δανείων, οι επεκτάσεις, οι επενδύσεις σε οικονομικές ενδοχώρες κλπ θεωρούντο και αποτιμούνταν θετικά, τώρα αποτιμώνται αρνητικά.

Ιωάννης Ζήσης,
Ιωάννα Μουτσοπούλου,
Ιωάννης Παρασκευουλάκος

Μέλη της γραμματείας της Μ.Κ.Ο. ΣΟΛΩΝ

Διαβάστε επίσης:

- Πως στήθηκε η “πυραμίδα” συμμετοχικής και θεσμικής εκτροπής της αγοράς
- Η πυραμίδα της στρεβλής υπανάπτυξης ή της ανυπαρξίας της δημοκρατίας
- Παγκόσμια οικονομική κρίση: ιστορικό συμπέρασμα